

Dosarul nr. 2ra-802/22
2-20063895-01-2ra-07062022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud. M. Țurcanu
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud. A. Pahopol, V. Mihaila, R. Pulbere

ÎNCHEIERE

6 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Stratulat împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 iunie 2020, Alexandru Stratulat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne, prin care a solicitat:

- încasarea din contul bugetului de stat a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza penală în sumă de 31 529,63 lei, cu titlu de prejudiciu material;
- încasarea din contul bugetului de stat a sumei de 150 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral;
- compensarea din bugetul de stat a cheltuielilor de asistență juridică suportate în acest proces, în sumă de 7 000 lei;
- obligarea procurorului care a condus sau a exercitat urmărirea penală sau procurorul ierarhic superior din cadrul Procuraturii Anticorupție să-i aducă scuze oficiale, în numele statului;
- constatarea faptului încălcării drepturilor fundamentale prin acțiuni de urmărire penală și contravențională ilegală, reținere ilegală, aplicare ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv;
- calcularea a 8,5 luni ca vechime în muncă pentru stabilirea pensiei, pentru perioada de aplicare ilegală a măsurilor preventive privative de libertate;
- compensarea premiilor neacordate în perioada din data reținerii ilegale 7 martie 2017 până la 1 decembrie 2017. (f.d.3-25, 123-137)

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că la 14 februarie 2017 Procuratura Anticorupție (procuror Victoria Furtună) a pornit urmărirea penală nr.2017978048, în baza bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(2) lit.b) și c) din Codul penal.

În cadrul urmării penale, la data de 7 martie 2017 a fost supus percheziției corporale în biroul de serviciu, precum și percheziționat automobilul ce-i aparține cu drept de proprietate, acțiuni autorizate de judecătorul de instrucție la data de 2 martie 2017 și 3 martie 2017, la demersul procurorului din aceleași dați.

Tot la data de 7 martie 2017 a fost reținut pentru 72 ore. Prin ordonanța procurorului din 9 martie 2017, Stratulat Alexandru a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute la art.324 alin.(3) lit.b) și c) din Codul penal, care, conform art. 16 din Codul penal, constituie o infracțiune deosebit de gravă și la data de 10 martie 2017, fiind admis demersul procurorului, prin încheierea și mandatul judecătoresc i s-a aplicat măsura preventivă sub formă de arest preventiv pentru o perioadă de 30 zile, cu calcularea termenului din 7 martie 2017, ora 12:41 până la 6 aprilie 2017, ora 12:41.

Fiind plasat în arest preventiv în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău, a fost deținut în condiții inumane și degradante până când, la data de 5 aprilie 2017 i-a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu pentru o perioadă de 30 de zile, cu calcularea termenului din 6 aprilie 2017, ora 12:41, până la 6 mai 2017, ora 12:41, cu punerea în sarcină a mai multor restricții.

Prin încheierea din 3 mai 2017 a fost admis demersul procurorului și prelungită durata măsurii preventive – arestul la domiciliu cu încă 25 zile, până la 31 mai 2017, ora 12:41, fiind păstrate și restricțiile.

La 11 iunie 2017, prin ordonanța procurorului, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Stratulat Alexandru, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(3) lit.b) și d) din Codul penal, din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii și inițiată în privința acestuia, în temeiul ordonanței procurorului din 17 iulie 2017, procedura contravențională în baza art. 312 din Codul contravențional.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani nr.12-4-73002-31102017 (4-963/17) din 5 martie 2019, la moment irevocabilă, cauza contravențională a fost încetată, din motiv că nu există faptul contravenției.

Alexandru Stratulat a invocat că prin aceste acțiuni și altele, ilicite, efectuate în cauza penală nr.2017978048, i-au fost cauzate daune morale și materiale considerabile, pe măsură ce s-a stabilit lipsa vinovăției sale în săvârșirea infracțiunii imputate.

Faptul că acțiunile reclamantului nu întrunesc elementele infracțiunii, urma să fie perceput de către organele statului la faza inițială – de pornire a urmării penale, fără a admite intruziuni în libertatea, siguranța, viața privată și familială etc. a acestuia, inclusiv neadmiterea tragerii ilegale la răspundere penală.

Reclamantul a susținut că în perioadă 7 martie 2017 – 5 martie 2019, fiind neîntemeiat plasat sub urmărire penală, percheziționat, pus sub învinuire și audiat în această calitate, reținut și arestat nejustificat și abuziv, deținut în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău timp de 31 zile în condiții inumane și degradante, a trecut printr-un adevărat „calvar” organizat prin acțiuni ale organelor statului, acțiuni de nelegiuire, care i-au provocat mari suferințe, inclusiv familiale, dar și pierderi materiale ca, în

final, să fie scos de sub urmărire penală, din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art.324 din Codul penal.

Ulterior, în privința lui, ilegal, a fost pornită cauza contravențională, care, în final, a fost încetată de către instanța de judecată, din motivul că nu există faptul contravenției. Astfel, iau fost restrânse arbitrar drepturile constituționale legate de libertate, dreptul la libera circulație, siguranță, viață privată, muncă, a fost supus imposibilității legalizării unor acte, primirii salariului și altor plăți salariale, de a participa la educarea copiilor, consemnarea faptului respectiv în cazierul judiciar, în cazul când persoana este nevinovată – suferința psihologică, cauzată de suspectarea de comiterea unei infracțiuni, atitudinea societății și a victimei.

Organele statului, continuând acțiunile ilicite, furnizau sau făceau declarații publice referitor la cauza în care era implicat reclamantul, prejudiciind grav onoarea și demnitatea acestuia. În mass-media au fost publicate mai multe articole cu titluri alarmante și jignitoare la adresa acestuia, despre cauza penală, în particular: „Aurul ilegal de pe bd. Șt. cel Mare – protejat de 3 polițiști”; „Comercianții de aur din Chișinău, protejați de Poliție”; „Trei polițiști învinuiți că au luat mită pentru „protecție” de la comercianții cu aur” etc. (a se vedea siteurile://deschide.md, <https://stiri.md>, <https://www.zdg.md>).

Luând în considerare acțiunile ilegale ale organelor statului și impactul acestora în societate, a fost în măsură să suporte înjosirile și batjocora vecinilor, care îi reproșau faptul că este criminal.

A mai menționat că încălcarea drepturilor fundamentale, inclusiv și faptul că a fost abuziv bănuit și învinuit de comiterea infracțiunii deosebit de grave, i-au cauzat sentimente de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții și neputință, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege etc, atribuite și de Curtea Europeană la categoria componentelor prejudiciului moral și, respectiv, a suferințelor psihice.

A subliniat că fapta de care a fost învinuit constituie o infracțiune deosebit de gravă, prevăzând ca pedeapsă principală închisoare până la 15 ani, rezonanța informației despre învinuirea lui pe care a avut-o în mediul colegilor săi de serviciu și societate, deținerea nelegitimă și nejustificată în arest în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău, deținerea în arest la domiciliu, privarea de dreptul la libera circulație, natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei reclamante, care la momentul reținerii exercita funcția de ofițer superior de investigații în cadrul SIFE al DP mun. Chișinău, constituie, în consecință, factori care accentuează gradul de prejudiciu moral ce i-a fost cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor statului.

La fel, a accentuat că, consecințele mediatizării cazului a avut impact și asupra statutului social al familiei lui, aceasta, în perioada urmăririi penale, a fost agresată, supusă violenței psihologice, mobbingului și excluderii sociale, fapt care a condus la crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare și ofensatoare în jurul familiei sale, inclusiv a celor trei copii ai săi, contrar dreptului la viață și familie, creșterii într-un mediu liniștit și sigur.

Astfel, a suferit o demoralizare profundă, fiindu-i subminată încrederea atât în sine, cât și în organele de resort, micșorându-se posibilitatea de activitate creativă și reintegrare, în acest sens, o compensație bănească rezonabilă, care ar poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate ar fi de 150 000 lei.

Cu referire la prejudiciul material, a menționat că acesta se compune din cheltuielile suportate pentru apărarea sa în cadrul cauzei penale, pentru asistența juridică acordată de către CA „Bulbuc Boris” în suma de 11 000 lei, fapt confirmat conform bonului de plată seria EE nr.812426 din 9 martie 2017 și de către BAA „Berliba, Ungurean și partenerii” în suma de 15 529,63 lei și de 5 000 lei, ultima fiind achitată în vederea apărării drepturilor sale încălcate în cadrul cauzei penale, sub aspectul condițiilor inumane și degradante în cadrul deținerii în arest preventiv în Penitenciarul nr.13 mun. Chișinău, în total suma de 31 529,63 lei.

Totodată, a indicat că și în prezentul proces a beneficiat de asistența juridică acordată de către BAA „Berliba, Ungurean și partenerii”, achitând în acest sens suma de 7 000 lei.

Potrivit cadrului legal existent, urmează a fi luat în calcul timpul aflării sub arest a persoanelor deferite, fără temei, justiției/trase în mod neîntemeiat la răspundere penală. Dânsul a fost supus reținerii ilegale și aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest din 7 martie 2017 până la 31 mai 2017, când a expirat durata termenului măsurii preventive prelungite prin Încheierea și mandatul Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 3 mai 2017, timpul ce trebuie luat în considerație la calcularea vechimii generale în muncă și a vechimii în specialitate constituind 2 luni și 25 zile. Astfel, în acord cu prevederile pct.8 lit. a) HG nr.78/1994, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, trei luni de zile se calculează pentru o lună de arest. Deci, pentru perioada aplicării ilegale a măsurilor preventive 7 martie 2017 – 31 mai 2017, urmează a-i fi calculate 8,5 luni de vechime în muncă (2 luni și 25 zile de aplicare ilegală a măsurilor preventive x 3=8,5 luni).

Referitor la compensarea premiilor neacordate în legătură cu aplicarea ilegală a măsurilor preventive a accentuat că în contextul prevederilor art. 7 lit. a), în coroborare cu art. 3 alin.(1) lit. a) Legea nr.1545/1998, în perioada din data reținerii ilegale – 7 martie 2017, până în luna decembrie 2017, nu a beneficiat de premiile acordate în această perioadă altor angajați cu diverse ocazii și, făcând referire la prevederile art. 130 alin. (1), coroborat cu art. 137 alin.(1) din Codul muncii, a considerat că trebuie să beneficieze și de acestea.

Prin hotărârea din 8 iulie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca nefondată cererea privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată de intervenientul accesoriu Ministerul Afacerilor Interne.

S-a admis parțial cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Stratulat.

S-a constatat faptul încălcării drepturilor fundamentale ale lui Alexandru Stratulat prin acțiuni de urmărire penală ilegală, reținere ilegală, aplicare ilegală a măsurilor preventive sub formă de arest preventiv.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Alexandru Stratulat suma de 26 529,67 lei cu titlu de prejudiciu material (cheltuieli de asistență juridică în cauza penală), suma de 70 000 lei cu titlu de compensare a prejudiciului moral, suma de 7 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 103 529,67 de lei.

S-a calculat lui Alexandru Stratulat perioada de 8 luni și 15 zile vechime în muncă pentru stabilirea pensiei, pentru perioada de aplicare a măsurilor preventive privative de libertate.

În rest, cererea s-a respins ca nefondată.

La 30 iulie 2021, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii din 8 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 8 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivare, Colegiul instanței de apel a conchis că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

În contextul dat, a reținut că în privința lui Alexandru Stratulat a fost aplicată măsura preventivă – arestul la domiciliu pentru o perioadă de 30 de zile, termenul acesteia fiind prelungit ulterior cu încă 25 zile. Concomitent cu aplicarea măsurii preventive, în privința lui Alexandru Stratulat au fost dispuse următoarele restricții: interzicerea convorbirilor telefonice, recepționării și expedierii corespondenței și utilizării altor mijloace de comunicare, interzicerea comunicării cu persoanele implicate în cauza dată și primirea acestora în locuință, de a răspunde la semnalele de control sau de a emite semnale telefonice de control, de a se prezenta personal la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată la timpul fixat.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Furtună Victoria, din data de 11 iunie 2017, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Alexandru Stratulat, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin.(3) lit. b) și d) din Codul penal, din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 324 din Codul penal.

Ulterior, în privința lui Alexandru Stratulat, prin ordonanța procurorului din 17 iulie 2017, s-a dispus inițierea procedurii contravenționale în baza art. 312 din Codul contravențional, însă, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani nr.12-4-73002-31102017 (4-963/17) din 5 martie 2019, definitivă prin neatacare din 20 martie 2019, cauza contravențională respectivă a fost încetată, din motivul că nu există faptul contravenției.

La fel, instanța de apel a reținut că la data de 10 martie 2017, pe site-urile://deschide.md, <https://stiri.md>, <https://www.zdg.md> au fost publicate articole despre cauza penală cu următoarele titluri: „Aurul ilegal de pe bd. Șt. cel Mare-protejat de 3 polițiști”; „Comercianții de aur din Chișinău, protejați de Poliție”; „Trei polițiști învinuiți că au luat mită pentru „protecție” de la comercianții cu aur”.

În condițiile în care Alexandru Stratulat a fost pus sub învinuire, acțiune prevăzută de art. 3 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, iar ulterior a fost scos de sub urmărirea deoarece acțiunile acestuia nu întruneau elementele infracțiunii, adică pe temei de reabilitare ce rezultă din art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545, instanța de apel a conchis că acesta întrunește condițiile pentru a solicita repararea prejudiciului material și moral în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Colegiul instanței de apel a respins argumentul Ministerului Justiției precum că reclamantul nu poate pretinde despăgubiri, deoarece nu a fost tras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat, or, răspunderea penală implică obligația unei

persoane de a răspunde în fața organelor de urmărire penală și apoi în fața instanței de judecată pentru fapta prevăzută de legea penală pe care a săvârșit-o, la caz după cum a fost indicat anterior, Alexandru Stratulat a fost pus sub învinuire, fapt ce constituie în sine tragerea la răspunderea penală

Totodată, instanța de apel a respins alegațiile Ministerului Justiției ce țin de faptul că de către instanțele de judecată nu au fost declarate ilegale nici o acțiune a organelor de urmărire penală, or, însăși prezența la caz a ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală deoarece acțiunile lui Stratulat Alexandru nu întruneau elementele infracțiunii, acordă acestuia dreptul de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și instanței de judecată.

A menționat că abordarea reprezentantului apelantului/pârâtului Ministerul Justiției că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului emis de către organul de drept printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sânt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana, este bazată pe o înțelegere eronată a textului și spiritului prevederilor Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, care face o distincție clară a acțiunilor ilicite a organului de urmărire penală bazate pe eroi sau rezultate din intenție criminală.

Cu privire la determinarea cuantumului compensației prejudiciului moral cauzat, Colegiul a reținut că instanța de fond, s-a bazat pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral, ținând cont de gravitatea infracțiunii care i-a fost incriminată reclamantului, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea reclamantului, durata urmăririi penale, natura dreptului personal lezat, apreciind că suma solicitată este una exagerată, a considerat că, cuantumul de 70 000 lei este de natură să ofere părții o reparație completă pentru atingerea drepturilor lezate reclamantului.

În ceea ce privește pretenția privind repararea prejudiciului material, Colegiul a concluzionat că instanța de fond corect a încasat din bugetul statului, cu titlu de prejudiciu material, suma de 26 529,67 lei, rezultată din cheltuielile pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale, ce au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime.

Privitor la capătul de cerere privind calcularea perioadei de 8 luni și 15 zile de vechime în muncă pentru stabilirea pensiei, pentru perioada de aplicare a măsurilor preventive privative de libertate, Colegiul a subliniat că apelantul nu a supus criticii hotărârea instanței în această parte.

Însă, a reiterat că, în circumstanțele în care s-a constatat cu certitudine că în cadrul procesului penal Alexandru Stratulat a fost supus reținerii ilegale și aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest/arest la domiciliu din 7 martie 2017 până la 31 mai 2017, ce constituie 2 luni și 25 zile, instanța de fond corect a calculat perioada de 8 luni și 15 zile vechime în muncă, reieșind din trei luni vechime în muncă pentru o lună de aflare sub arest.

La 17 mai 2022, Ministerului Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca nefondată.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată în baza temeiurilor de recurs prevăzute de art. 432 alin. (1), (2) lit. c) și (4) din Codul de procedură civilă.

A susținut că instanța de apel la adoptarea soluției judecătorești a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Or, pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral.

Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

A reținut că, instanțele de judecată inferioare corect au constatat că în privința intimatului Alexandru Stratulat a fost emisă ordonanță de scoatere de sub urmărire penală. Acest aspect nici nu a fost negat sau contestat de către Ministerul Justiției.

Totuși, motivarea instanțelor precum că reclamantul/intimatul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr.1545, este nefondată și eronată, în condițiile în care conform prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală [...]. în condițiile normei enunțate, deducem că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

În această ordine de idei, a menționat că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, instanța de fond cât și instanța de apel urmau să indice expres care anume act ilicit justifică răspunderea statului.

De altfel, în sensul prevederilor enunțate, rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

La materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

În consecință, consideră că instanța de apel eronat a menținut hotărârea instanței de fond, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate ale prevederilor Legii nr.1545.

Concomitent, consideră că instanța de apel nu a elucidat temeinic esența prejudiciului moral invocat. Or, simpla relatare că despre acuzarea ce i-a fost înaintată au cunoscut prietenii, colegii și cunoscuții, constituie aspecte formale ce nu pot justifica acordarea unei retribuiri morale în acest quantum. Pretențiile trebuie să fie convingătoare și nu speculative, cu riscul aplicării celei mai puțin convenabile metode pentru reclamant.

Astfel, a indicat că instanța de apel nejustificat și neîntemeiat a menținut hotărârea instanței de fond, în condițiile în care prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545. Or, în astfel de situații nu există nici temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu.

Prin urmare, prejudiciul moral în sumă de 70 000 lei, în mod eronat a fost dispus a fi încasat, în condițiile în care considerăm că nu sunt întrunite condițiile expres prevăzute de lege, prin prisma Legii nr. 1545. De asemenea, în condițiile în care intimatul/reclamantul nu a fost condamnat, se atestă netemeinicia dispunerii încasării prejudiciului material, moral, cât și a cheltuielilor de judecată. Or, potrivit art. 50 din Codul penal, se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege. Concomitent, precizăm că sumele acordate sunt inechitabile suferințelor pretinse a fi suferite.

A conchis că instanțele judecătorești inferioare la emiterea soluției judecătorești nu au evitat subiectivismul inerent evaluării mărimii despăgubirilor acordate, nu au menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei (intimatului/reclamantului) și interesele generale ale întregii societăți, fapt ce în consecință a sărăcit în mod nejustificat bugetul de stat, în speță, pârâțul.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată Ministerului Justiției la 18 martie 2022, prin intermediul poștei electronice (vol. II, f.d.21).

Din acest motiv, Colegiul consideră că recursul depus la 17 mai 2022 este declarat în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Copia cererii de recurs a fost expediată intimaților la 7 iunie 2022.

La 27 iunie 2022, Procuratura Generală a depus referință prin care a solicitat admiterea recursului declarat de Ministerul justiției și respingerea cererii de chemare în judecată.

În rest, referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh